

Capella de Sant Cristòfol

Cabrils

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Barri del Sant Crist
Emplaçament Ctra. de Vilassar a Cabrils; trencall a 2 K, per damunt de la C-32

Coordenades:

Latitud: 41.51616
Longitud: 2.38439
UTM Est (X): 448632
UTM Nord (Y): 4596241

Classificació

Número de fitxa 08030 - 30
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval
Segle X -XIIIIdC.
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Restaurada l'any 1953.
Protecció Legal
Observacions protecció: Pla General d'Ordenació urbanística
Número inventari Si (IPA 8375)
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Religió
Titularitat Privada
Titular: Arquebisbat de Barcelona
Fitxes associades:
[Sant Cristòfor](#)
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

Ermita rural dedicada a Sant Cristòfol d'una sola nau de planta rectangular (8,80 x 2,95 m). Absis, orientat a l'Est, de planta quadrada (2,75 x 2,47 m) unit per un arc triomfal en forma ultrapassada (2,40 m. de llum), parcialment destruït per unes reformes del segle XVIII.

Volta massissa de pedra i calç, per sobre la coberta de teules de doble vessant. A la volta es conserven les empremtes de l'encanyissat de la cintra. A la coberta, a l'alçada de l'arc triomfal, hi ha un campanar per a una campana, compost per dos pilars quadrats i una petita teulada de dos vessants.

A la paret de migdia, s'hi va trobar una porta primitiva d'ingrés que estava amagada per arrebossats posteriors. Té els muntants de pedra ben escairats i desiguals. La porta es tancava amb una tanca gruixuda de fusta corredissa que s'amagava a la paret. A la façana de ponent, hi ha un portal de punt rodó, que es pot datar en el segle XIII.

Hi ha un hipogeu que comunica amb la masia de Can Vives.

A la paret frontal de l'absis hi ha una finestra de volta ultrapassada que havia estat tapiada. Una segona finestra es troba a la paret lateral de l'absis. A la façana principal hi ha una finestra geminada, amb una columneta central de marbre. Segons Barral (1981), la presència d'aquesta finestra demostra que la capella no és molt anterior a 1037, data del primer document.

El paviment actual és de lloses de pedra extretes de l'església de Santa Maria de Mataró i es va posar l'any 1953 per substituir l'anterior paviment format per rajoles de terrisser, possiblement del segle XVIII.

A l'extrem oposat de l'absis hi ha una pica d'aigua beneïta. Està feta de pedra granítica i hi ha esculpida una cara d'home amb barba.

Sobre la façana i ha una creu de granit esculpida que va aparèixer in situ durant les obres de reforma de l'any 1953. No es coneix la seva cronologia, si era original de la capella o posterior.

Història

Tot l'indret de la capella i els seus voltants té una llarga tradició d'establiments des d'època romana: vil·la, Via Augusta, enterraments, etc. A l'Edat Mitja pertanyia inicialment al terme del Castell de Sant Vicenç o de Burriac i a la parròquia de Sant Genís de Vilassar.

El document més antic que cita Sant Cristòfol és del 3 d'agost de 1037. Ramon i la seva dona Cusca van vendre un alou amb casa i terres, situat a prop de l'església de Sant Feliu de Cabrera que termejava amb Sant Cristòfol: "... Qui est intus villa copraria et in aliis terminis subtus sancti felicis et prope sancti christofori et in orriolis ...". Es tracta d'un pergamí de la col·lecció Diversorum de la Seu de Barcelona. No es tornen a tenir notícies documentals fins els segles XIV i XV; a partir de 1332 on consten deixes per a ornaments, per a celebracions de misses o per al culte. Consta que a l'any 1395 hi havia un servent o donant anomenat Pelegrí Catà.

En una visita pastoral de l'any 1508 es fa referència a l'estat d'abandonament i ruïna. L'any 1511 ja s'havia restaurat i en aquest moment ja figuren els masos de Can Vives Ca n'Amat.

El 9 de juliol de l'any 1665, vigília de Sant Cristòfol, s'hi fundà la celebració d'unes completes. L'any 1712, el papa Climent XI, concedí una indulgència plenària per als que la visitessin el dia del patró.

Quan es creà la nova parròquia de la Santa Creu de Cabriels (1778) li fou adscrita aquesta capella.

L'edifici havia patit diverses transformacions; però arrel d'un estudi de Marià Ribas (1932) que el valoritzava, es va crear a l'any 1949 una Junta de Restauració que, amb el suport de l'Ajuntament de Mataró i la Diputació provincial de Barcelona, va iniciar una restauració global per recuperar l'estil originari de la capella.

En aquesta restauració es va incloure unes excavacions arqueològiques dirigides per Marià Ribas (veure fitxa núm.15) en les que es van detectar materials ceràmics romans que Ribas relaciona amb el portal antic de l'església i amb la columneta de marbre de la finestra geminada de la façana.

Durant les obres, es van documentar les primeres reformes de l'edifici en el segle XIII, quan es va tapiar-la finestra de l'arc ultrapassat del final del presbiteri, i va passar a ser una fornícula per a una imatge de fusta de la qual van trobar algunes restes. D'aquesta època també data el portal de punt rodó i els dos contraforts laterals. En el s. XIII es va tapiar la finestra del mur lateral de l'absis i de la primitiva porta, i també el reompliment de terra de l'hipogeu.

Una segona reforma la trobem en el segle XVI, amb un nou arrebossat a les parets i a les voltes, es va tapiar la fornícula de l'absis i es construeix un retaule de fusta amb plafons pintats fet per Antoni Coll de Mataró entre els anys 1552 i 1558.

Una tercera reforma fou la del segle XVIII: nou arrebossat i obertura de les finestres de la façana principal. El 10 de juliol de 1953 s'inaugurà la finalització de la restauració i fou beneïda.

Bibliografia

- BARRAL i ALTET, Xavier (1981). L'art pre-romànic a Catalunya. Segles IX - X. Edicions 62. Barcelona.
- GRAUPERA i GRAUPERA, Joaquim (1992). Sant Cristòfol de Cabrils. Catalunya Romànica, vol. XX, El Barcelonès, El Baix Llobregat i El Maresme. Enciclopèdia Catalana. Barcelona, pp. 483-485.
- GRAUPERA i GRAUPERA, Joaquim (2001). L'arquitectura religiosa preromànica i romànica en el Baix Maresme. La Comarcal. Argentona.
- PREVOSTI, Marta (1982). Sobre l'església pre-romànica de Sant Cristòfor de Cabrils. "Muntanya", núm. 79, Barcelona maig, pp.38-40.
- RIBAS, Marià (1932). Una església mossàrab al Maresme. Almanac. Diari de Mataró.
- RIBAS, Marià (1975). El Maresme en els primers segles del cristianisme. Premi Iluro 24. Caixa d'Estalvis Laietana. Mataró.
- RIBAS, Marià (1988). Els orígens de Mataró. Caixa d'Estalvis Laietana, 2ª edició (1ª edició de 1964). Mataró.
- RIBAS, Marià i FERRER, Lluís (1960). La capella pre-romànica de Sant Cristòfor de Cabrils. Ed. Obra de Sant Francesc I. Mataró.
- RIBAS, Marià i FERRER Lluís (1963). Monuments històrico-artístics i bells paratges del Maresme. Ed. Obra de Sant Francesc II. Mataró.
- VILARDELL, Alex (1988). Capella de Sant Cristòfol. Invetari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Municipi de Cabrils. Departament de Cultura de la Generalitat. Inèdit.

